СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 8. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 11-го січня 1936. — VOL. XLIV. No. 8. Jersey City, N. J., Saturday, January 11, 1936. THREE CENTS

ДЕМОКРАТИЧНУ КОНВЕНЦІЮ СКЛИКАНО ДО ФІЛЯДЕЛЬФІЇ НА 23 ЧЕРВНЯ

ВАШИНҐТОН. — Краєвий комітет демократичної партії постановив, що краєва демократична конвенція, яка має встановити кандидата партії на уряд президента Злучених Держав та проголосити демократичну плятформу, має початися в місті Філядельфії дня 23-го червня, себто два тижні по початку републиканської конвенції.

На тім самім засіданню краєвий комітет ухвалив резолюції, в котрих піддержується політику президента Рузвелта.

НАЗРІВАЄ БОРОТЬБА ЗА БОНУС.

ВАШИНҐТОН. — Прихильники закона про бонус роблять преріжні заходи, щоб ця справа була вирішена в конґресі вже в найближчім часі.

Прихильникам закона про бонус у палаті послів удалося відсунути набік усякі інші справи, взяти на порядок дня цей проєкт, а потім скоро закрити дебату. Це викликало в палаті сильне огірчення.

СЛІДСТВО РОЗКРИВАЄ ВСТУПЛЕННЯ АМЕРИКИ ДО ВІЙНИ.

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатським комітетом для справ амуніції велося далі переслухування свідків щодо фінансування аліянтів в Америці. Між іншим розкрито, що президент Вилсон був спершу за строгу невральність Америки в світовій війні, але потім змінив свій погляд під впливом свого секретаря скарбу, МекАду, та секретаря стейту Ленсинґа.

Він дозволив аліянтам брати позички в Америці, що остаточно довело Америку до активної участи у війні по стороні аліянтів.

БОРОТЬБА ПРОТИ РЕКІТІРСТВ.

НЮ ЙОРК. — На приказ великої лави присяжних суддів, що розслідяють рекетірства в Ню Йорку, арештовано за відмовлення виразних зізнань Абрагама Финкеля, власника кафетерії. Суд засудив його на трицять днів арешту. Коли його жінка внесла протест проти його арештування, суд потвердив присуд, кажучи, що громадянство мусить мати відвагу зізнавати проти рекетірств, якщо уряд має покласти їм кінець.

В іншім суді перед лавою присяжних суддів суджено Батіста Сальва, котрого прокураторія обвинувачувала за те, що він не хотів подати урядові й судові ніяких даних про те, як бандити його схопили. Сальво говорив на суді, що його ніхто не схоплював, але присяжні судді признали, що він укриває перед судом факти. Цим він поламав закон, за що йому грозить кількалітня вязниця.

РОБІТНИКИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ШПИГУНСЬКИХ ЗАХОДІВ ФАБРИКАНТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Перед радою, створеною на основі закона про суспільне забезпечення, ставали як свідки робітники з жалобами, що фабриканти кажуть робітникам виповняти тепер квестіонарі, в котрих питаються за ріжні приватні справи, до питань заняття зовсім непричетні.

Декотрі фабриканти, як говорили свідки, домагаються від робітників відтисків пальців, як поліція домагається від злочинців, бо, мовляв, цього потреба для федерального уряду. Фабриканти пустили теж у рух кампанію підшептів, що, мовляв, закон про суспільне забезпечення не буде довго існувати.

ПРОЄКТ ЗАКОНА ПРОТИ „ДЖІҐОЛІВ".

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен Дикстейн, демократ з Ню Йорку, вніс у конґресі проєкт закона, що має на цілі депортувати всіх чужинців, що женяться з американськими горожанками, щоб дістатися до Америки.

Дикстейн називає цей закон „анти-джіґолівський".

СМЕРТЬ ВІДОМОГО ФІЛЬМОВОГО АКТОРА.

ЛОС АНДЖЕЛЕС. — У своїм домі помер тут на удар серця 38-літній фільмовий актор Джан Ґилберт.

Колись він був ідолом беззвучної фільми та побирав по 10,000 долярів тижневої заплати. Він уважався за одного з найкращих амантів на сцені. Коли Ґилберт виступив уперше в звуковій фільмі, його поклоники й поклонниці аж ахнули з розчарування, коли почули його голос. Показалося, що він зовсім не міг свого голосу контролювати. Підприємство, з котрим він мав контракт, пробувало на всі способи використати його велику славу й здібність притягання видців, але це не вдалось, і останніми часами він майже зійшов зі сцени.

Його маєток рахують на чверть міліона долярів.

ЖЕРТВИ ЗАВЕРЮХИ.

ДЖИЛЕТ (Вайоминґ). — У страшній заверюсі, що навістила цю околицю, згинули 4 особи. Їх сусідам удалося знайти трупи жертв по триденних пошукуваннях.

ДЕ ЗНАХОДИТЬСЯ Л. К. ПРЕСТЕС?

Бразилійська преса присвячує багато уваги особі Луїза К. Престеса. Де перебуває провідник комуністичних заворушень, нікому не відомо. Деякі бачили його в Сан Павло, інші знову в Ріо де Жанейро. Загадочна особа провідника комуністичної революції в Бразилії лишає по собі деякі сліди. Один французький священик в Ріо де Жанейро заявив на поліції, що гостив у себе Луїза Карлоса Престеса. Священик приняв його до свого дому на просьбу одної знайомої родини, де він перемешкував під чужим назвищем. Коли вибухла революція і Престес несподівано з дому зник, тоді священик довідався, якого гостя мав у своїй хаті.

АСЕКУРУЮТЬ ВИСТАВОВІ ШИБИ.

Лодзьке товариство обезпечень давніше асекурувало між ін. великі шиби і вітрини, яких вартість виносить кількасот, а нераз кілька тисяч злотих. В останніх днях зголосилося коло 500 лодзьких купців у справі обезпечення малих вітрин. Не зважаючи на великий наплив обезпеченевих зголошень, Т-во Обезпечень задумує підвищити обезпеченеві ставки для шиб, а це тому, що в останніх часах випадки вибивання шиб у жидівських склепах щораз частіші.

КВАШЕНА КАПУСТА ЛІКАРСТВОМ.

„Мюнхен Медіц. Вохеншріфт" подає, що квашена капуста є знаменитим засобом на скріплення переміни матерії. Голіна і молочний квас, які має в собі квашена капуста, впливають на орґанізм дуже корисно. 50 ґрамів квашеної капусти впливає лікувально на астму, ревматізм та обструкцію.

ОЛЕНЬ УБИВ ЧОЛОВІКА.

В надлісництві Вельовесь на Познанщині відбувалося полювання на заяців. Підчас полювання вискочив з хащів розярений олень і кинувся на Романа Рогая з Радухова та заколов його рогами на смерть.

ОГИДНИЙ ЗЛОЧИН.

Банда злодіїв розкопала на цвинтарі в Журавиці могилу недавно померлого о. Т. Залеського, розбила домовину і в огидний спосіб збещестила та ограбила тлінні останки.

ЗЛОВЖИВАННЯ В СОВЄТСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВАХ.

В останніх днях судова влада арештувала в Москві 16 службовців комісаріяту фінансів. Причиною арештовань є стихійне хабарництво урядовців цієї установи. Хабарі беруть від приватних торговців („частнік"), які тим способом управляють торговлю на всіх московських ринках, не оплачуючи державного патенту.

ПРОТЕСТАЦІЙНИЙ СТРАЙК У ЮГОСЛАВСЬКИХ ВИСОКИХ ТЕХНІЧНИХ ШКОЛАХ.

Студенти вищих технічних шкіл у Білгороді, Загребі і Любляні проголосили триденний, протестаційний страйк проти розпорядків міністерства освіти, які ліва більшість студентства вважає за реакційні.

НОВЕ ПРО ГАЙДАМАКІВ.

Українська Академія Наук видала перше академічне видання „Гайдамаків" Т. Шевченка, що в ньому у вступній статті якийсь К. Гуслистий намагається доказати участь у повстанському русі... еврейської бідноти, московських раскольників і калмиків проти українських панів, запорозької старшини, польських та російських феодалів. Автор „викриває" українських націоналістів і зокрема Скрипника, який писав, що „Ґонта і Залізняк це наші герої, наші попередники". Коли Ґонта був провідником також „еврейської бідноти", то в чім націоналізм Скрипників? Незрозуміло...

БОЛЬШЕВИЦЬКА ВПЕРТІСТЬ.

Що в большевиків гідне признання, це їх уперте бажання досягти свого, коли не в житті, то принаймні на папері або — кіноплівці. В київській фабриці Українфільму має бути виготовлена за сценарієм І. Кириленка нова фільма — про „заможне та культурне життя" українських колективізованих селян. Зветься ця фільма „Весна" і цинічно-солодко малює добробут та щастя здесяткованого штучним голодом села.

На Україні цю фільму, певна-річ, братимуть як глум, а призначена вона очевидно на експорт до снобівської Европи.

РІДНА МОСКВА.

У „Літературній Ґазеті" ч. 35 надрукований вірш якогось надійного Ол. Сороки на модну тепер тему „Парашутист". Останні рядки звучать:

„І шле він схильовано теплий привіт
Товаришу Сталіну і рідній Москві".

Такий кінець вірша і кінець української совєтської поезії.

СИН ЛЬВА ТОЛСТОГО.

В Москві живе син Льва Толстого, Сергій. Йому тепер 72 роки. Головне його заняття — музика. Між ін. викінчив він тепер працю „Пятитонна ґама в народній музиці". Під його редакцією незабаром вийде четвертий том „Щоденника" його матери, Софії. Крім цього друкується його праця „Про останні місяці життя Льва Толстого".

ШУКАЮТЬ МЕТЕОРА.

До совєтської астрономічної обсерваторії в Пулкові наспіло від секретаріяту міжнародного астрономічного союзу прохання зорґанізувати нові глядання за величезним метеором, що в 1908 р. впав над рікою Тунґузкою на Сибірі. Упадок цього метеору, як відомо, спричинив тремтіння землі, яке занотували всі сейсмоґрафічні стації в Росії й Европі. Місце його впадку вже знайшли, але самого метеора не добули.

САМОГУБСТВО ВІЙТА.

Револьверовим вистрілом відібрав собі життя війт збірної громади Ляшків, радехівського повіту, Лев Мартиник. Причина самогубства: грошеві надужиття на шкоду громади.

ПЕРЕПОВНЕННЯ ТЮРМИ.

У станиславівській тюрмі сидить тепер понад 500 вязнів, хоч тюрма обчислена на 300 вязнів.

В ЗАЛИВІ СВ. МАРКА МОЖНА ЛОВИТИ РИБУ.

Ще від часів венецької републики в заливі св. Марка у Венеції не можна було ловити риби. Тепер цю заборону скасовано. Скасування цеї заборони спричинили протисанкційні розпорядки. Перша ловля риб дала великий вислід.

РАДИТЬ МЕНШЕ ЇСТИ, АЛЕ ЧАСТІШЕ.

На конференції Федерації Розліду Персоналу, що відбувається в Ню Йорку, виступав д-р Говард Геґард, професор психольоґії в Єйльскім університеті, з рефератом, у котрім доказував, що американський звичай їсти три рази на день і багато за кождим разом — не добрий. Краще, говорив він, їсти більше разів, а менше за кождим разом.

В КРИНИЦІ ВТРАТИЛА МОВУ.

В Ґарволині (біля Люблина) 12-літня дівчинка черпала воду з отвертої криниці. Необережно перехилилась і впала до води. По якомусь часі завважено випадок і видобуто її з криниці. Завдяки лікарським заходам вона вернулась до свідомости, одначе втратила мову і робить враження божевільної.

ПІВ РОКУ ТЮРМИ ЗА НЕЗІРВАННЯ ВЗАЄМИН З ЖИДІВКОЮ.

У Вальсун біля Дуісбурґа засуджено 25-літнього арійця на шість місяців тюрми за те, що відмовився зірвати взаємини з жінкою жидівського походження, з якою мав двоє дітей. У мотивах суд підкреслив, що вимір кари такий лагідний тому, що покараний навязав взаємини з цею жінкою перед виданням норимберських законів.

ПО РУМУНСЬКИ.

Як повідомляє румунська преса, в містечку Берґія прийшло до суперечки між священиком Олтяном, який прийшов поінформуватися в шкільних справах, і вчителем Ромулом. Від сварки прийшло до бійки. Вчитель побив священика по лиці на очах дітей. Про цю незвичайну подію священик повідомив жандармерію, що потягнула Ромула до відповідальности. !

ЗАБОРОНА ПСЕВДОНІМІВ.

Німецьке міністерство пропаґанди заборонило жидам артистам і письменникам користуватися псевдонімами.

ТИСЯЧ ЗЛОТИХ ЗА ВІДНАЙДЕННЯ ТРЬОХ УЧНІВ.

Як повідомляють із Томашева, ще у вересні м. р. пропали без вістки три учні із Здунської Волі. Енерґійні глядання в цілій Польщі показались даремними і тому є підозріння, що хлопців захопили цигани. Команда поліції визначила 1,000 зл. нагороди за віднайдення або вказання місця їхнього побуту.

СОКАЛЬСЬКИЙ КОМОРНИК.

В Сокалі велике враження викликала вістка про завішення в урядуванні коморника тамашнього городського суду. Безпосередню притоку до завішення дала люстрація, яку перевів делеґований суддя львівської апеляції.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРОКУРАТОР ЖУРИВСЯ МИНУВШИНОЮ І БУДУЧЧИНОЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

ЛЬВІВ. — „Українські Вісти" пишуть, що вся преса і громадянство очікували з великим напруженням промови прокуратора Рудніцького у варшавськім процесі за вбивство міністра Перацького. Та вийшло таке, що прокуратор говорив довго, але майже зовсім не торкнувся того, що закидують підсудним українським революціонерам. Зате займався тим, чому українці не мають державної самостійности, зглядно чому її втратили, а потім розповідав широко про українську терористичну акцію, її цілі, ідеольоґію, тактику і т. п. До цього треба додати, що прок. Рудніцький неабияка риба, бо стоїть на чолі прокуратури апеляційного суду в Варшаві.

ПОЛЬСЬКІ ФАНТАЗІЇ ПРО УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВЗАЄМИНИ.

ВАРШАВА (Польща). — Польська аґенція телеґрафічна подає зміст статті півурядової „Ґазети Польскої", в якій обговорюється польський державний білянс за минулий рік. В тій статті особливо підкреслено як великий здобуток те, що змінився настрій серед українського населення. Під тим розуміє ця ґазета головно українську участь в останніх польських виборах, а тимсамим і приязніше відношення до польської влади. Далі пишеться ще й про те, що українці нібито прийшли до переконання, що безнастанна боротьба з Польщею їх ослаблює на всіх фронтах. Як ті відносини поправилися, пише польська ґазета, видно найкраще по тім, що коли польський прокуратор зажадав присуду смерти на трьох підсудних у варшавськім процесі, то це не викликало протесту між українською людністю...

ВОЗЯТЬ, ЯК БАРАНІВ.

ЛЬВІВ. — „Ґазета Польська" розписується про аранжовані урядом прогульки, підчас яких розвозять по Польщі ґрупи волиняків і гуцулів, щоби побачили, „яка Польща велика і багата". Їм то показують українські землі як „рідні, польські". Між тими „паломниками" є такі типи як Ґурський, котрий, як пише польська ґазета, є „хлопом з городоцького повіту" і „українцем" і котрий розповідає, що „хлопи" переконалися, як то польський уряд дбає про них, не „роблячи ріжниці між українцем і поляком". Отже тому, каже Ґурський:

„Ржонд польскі нєх жиє".

До цього додають „Українські Вісти" такий коментар:

„Український співучий нарід без дрібки іронії називає таких гуцульських і волинських паломників „сватами" і співає про них: Ой запряжу когутика і чубату курку, тай поїду у Варшаву сватати мазурку".

ЗЇЗД ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИХ ЕПИСКОПІВ.

ЛЬВІВ. — Дня 23. грудня відбувсь у Львові зїзд всіх галицьких греко-католицьких епископів: львівських, станиславівських і перемиських. Темою нарад зїзду була Католицька Акція. Як кажуть, епископи дійшли до порозуміння у справі орґанізації Католицької Акції на терені всіх епархій.

ЗЇЗД „ПШИЯЦЮЛ ГУЦУЛЬЩИЗНИ".

ЛЬВІВ. — Відбувся зїзд Т-ва „Пшияцюл Гуцульщизни", якого членами є переважно польські високі державні достойники, міністри, воєводи, ґенерали, сенатори і т. п. Головою вибрано міністра Ґурецького. В дискусії порушували справу залізничої комунікації між Варшавою і Гуцульщиною.

ЗПІД ГОВЕРЛІ ДО ВАРШАВИ.

ВАРШАВА. „Курєр Поранни" малює картину, як на торговиці сумують зрізані ялинки, мов невільниці, виставлені на продаж. Цікава пані питає, звідки ті ялинки. Зпід Говерлі, — відповідає торговець. Забрані з українських гір, опинились ті ялинки, мов сироти на варшавськім ринку.

ХВАЛИТЬ УКРАЇНСЬКІ МАПИ.

ВАРШАВА. — „Варшавскі Дзєннік Народови" містить довшу і спокійну оцінку вистави „Український нарід, його життя й праця". Пише:

„На вступі треба підкреслити велику працьовитість авторів мапи. Діяґрами, зґромаджені на виставі, виконані з роботящістю, що викликує подив. Також їх уклад прозорий, не вимагає якихось спеціяльних підгововних студій для зрозуміння".

Але всетаки є щось, що дописувачеві не дуже то подобається. Це українська етноґрафічна територія. Каже, що вона — завелика. Та, пишуть українські ґазети, на те нема ради.

ПРОТИ БЕРЕЗИ КАРТУСЬКОЇ.

ВИЛЬНО. — Виленське „Слово" пише, що не добре робить польська влада, що далі висилає українців до Берези Картуської. Каже, що це треба залишити, бо „тепер є відповідна хвиля для політики примирення".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належит посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕ ДИКТАТУРА?

Доля, що стрінула оноді „акт фармерського достроення", стрінула вже давніше інші закони не меншої ваги для громадянства. Коли тепер суд краю признає за незгідний з конституцією закон про нормування рільництва в часах крізи, то короткий час передтим суд видав рішення, яким признано неконституційним закон про виріб електричної сили федеральним урядом. Ще давніше інший федеральний суд проголосив необовязуючим закон Ваґнера про робітничі відносини, а ще передтим (останнього травня) закон про „найру".

У цей спосіб суд ломить одну за одною основи величезної адміністраційної машинерії, яку виставив теперішній уряд, щоб ратувати край з економічної крізи. Зібравши ці рішення докупи, дістанемо один великий образ кольосальної дезорґанізаційної роботи суду. Просто всю роботу, яку зробив на попередній сесії конґрес, розкидано на всі боки.

Є люди, котрі цій роботі суду приплескують. Мовляв, суд боронить прав американських горожан перед абсолютною владою адміністрації, ратує права стейтів проти посягань федерального уряду, ратує нарід перед диктатурою. Та коли тут можна говорити про яку диктатуру, то диктатура є не по боці адміністрації. Можна не годитися з усіми плянами президента Рузвелта, але не можна йому слушно закидати диктатури. Що у Вашинґтоні намножилося багато урядів, канцелярій, урядовців, з цього ще не виходить, що це диктатура. Вся влада президента Рузвелта спирається на закони. Її можна відобрати, як тільки конґрес захоче.

Якщо можна говорити про диктатуру, то тільки про диктатуру суду. З трох галузей управи краю, на які звичайно розділюють управу в Америці, без сумніву перевагу має суд. Як в европейських конституційних краях зверхню владу має звичайно парлямент, контролюючи виконну галузь уряду, так в Америці найвищий вплив має суд.

Доцього вплив належиться судові не з волі американського народу. Американський народ ніколи не давав свому судові начального впливу в управі краю, а спеціяльно вищого права над конґресом і адміністрацією. Це право взяв собі найвищий суд самий при помочі хитрих інтерпретацій федеральної конституції. Ці інтерпретації роблено в інтересі багацької кляси Америки, що показує давня історія, і теперішня історія, коли подивимося, кого обороняють скасовані судом закони, та хто тепер приплескує судовим рішенням.

Одначе здається, що й широкі круги американського громадянства вже розуміють, що так далі бути не може. Американські робітничі юнії вже здавна домагалися відобрання цього права судові. Ці безчисленні удари суддів по роботі уряду в крізі причиняться до дальшого отверезіння. Може накінець прийде акція.

СУД НАД УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДДЮ У ВАРШАВІ

ПЕРЕСЛУХУВАННЯ СВІДКІВ.

(З львівського часопису „Українські Вісти").

(28)

ВІРА СВЄНЦІЦЬКА.

Як черговий свідок зізнавала **Віра Свєнціцька.** Свідка спровадили з львівських „Бриґідок", де вона сидить у слідстві. Свідок заявляє, що не буде по польськи зізнавати, хоч польську мову знає. Суд покарав її за відмову карою 200 зл. із заміною на 10 днів арешту.

Коли Свєнціцьку випроваджували з салі, вона піднесенням руки поздоровила підсудних і кинула оклик: „Слава Україні!"

Прокуратор, за посередництвом перекладача, устійнив значіння оттого оклику, а суд за цей оклик, кинений у намірі нарушити повагу суду, присудив Свєнціцькій **один день льоху.**

Опісля відчитують зізнання того свідка, зложені в слідстві. Тоді свідок подала обставини переведення Гриця Мацейка в Чехословаччину.

ВИПРОВАДЖУЮТЬ ЗІ САЛІ.

Свідок **Адріян Горницький** теж сидить у львівській слідчій вязниці. Зпочатку заявляє, що по польськи не зізнаватиме. Колиж предсідник засудив його на гривну 200 злотих, із заміною на 10 днів арешту за відмову зізнавати, свідок заявив готовість зложити зізнання польською мовою.

На запит предсідника, чи брав участь в ОУН, свідок відповів:

„В слідстві зложив я зізнання, якими обтяжив деяких підсудних. Тепер заявляю, що ті зізнання вимушено на мені поліційними тортурами, а саме: підчас переслухування тримали мене 4 дні на морозі. Тепер мені стидно, що я був такий слабкий і що зложив такі ганебні зізнання. Вважаю це злочином".

Не оглядаючись на заборону предсідника, намагається свідок прославляти ідею ОУН, додаючи, що **залишиться їй вірний до смерти.**

Предсідник перериває свідкові, остерігаючи його, що не вільно виголошувати аґітаційної промови. Свідок далі намагається продовжувати свою промову й кидає оклики.

Предсідник заряджує виведення свідка з салі. Коли поліцаї випроваджують Горницького, той кидає українською мовою оклики.

Предсідник проголошує постанову, якою покарано Горницького **дводенним темним льохом.**

Прокуратор Рудніцький вносить, щоб суд ствердив дату переслухання свідка.

Суд стверджує, що перше переслухання Горницького відбулося 7. вересня 1934 р.

Прок. Рудніцький: Очевидно не потребую додавати, що незалежно від того, чи 7. вересня була погода чи ні, не було тоді морозів і це вказує, яку вартість має нинішня заява свідка.

ЩО ЗІЗНАВ ГОРНИЦЬКИЙ У СЛІДСТВІ.

Суд відчитує зізнання свідка з 21. квітня 1935, в яких Горницький відкликав свої зізнання, зложені у вересні 1934 р. Свідок признав тоді, що попередні його зізнання були незгідні з правдою і що для висвітлення справи рішив зложити нові зізнання щиро й згідно з правдою.

До ОУН втягнено його в 1932 р. і приділено до орґанізаційного реферату. З кінцем 1933 р. йменовано його технічним шефом у рефераті пропаґанди.

Потім говорив свідок обширно про свою діяльність в ОУН у ділянці кольпортажі нелеґальщини і про співпрацю зі Спольським, Царем і Николишином. Опісля подав свідок місце, де переховувано літературу ОУН.

Після відчитання наведених зізнань Горницького забрав голос прокуратор, який заявив:

„Покарання Горницького дводенним темним льохом не вичерпує справи. Його поведінка супроти суду мусить мати дальші наслідки.

Горницький допустився тут на салі двох злочинів: сказав, що його тортуровано, тримаючи на морозі, що є нужденною, хоч невдалою неправдою, бо його переслухання відбулося в днях 7. і 8. вересня. Другого проступку допустився, накликуючи тут на салі до злочину головної зради. Таким чином провинився з арт. 140 і 154 к. к.

„Ще раз, якнайгостріше тавруючи того роду методи, що їх примінюють усі свідки українці, обвинувачені в приналежності до ОУН, вношу, щоб суд переслав до прокуратури відпис нинішніх зізнань Горницького, а це з метою притягнути його до карної відповідальности".

Суд узглядиив внесок прокуратора.

МАРЕВО ГОРОДКА.

З черги зізнавав як свідок **Маріян Жураківський,** засуджений наглим судом у Львові за участь у нападі на почту в Городку Ягайлонськім. Свідок відбуває тепер кару вязниці. На запит предсідника оповідає подробиці про цей напад.

Дня 28. листопада 1932 р. як член ОУН отримав Жураківський приказ приїхати зі Станиславова, де постійно жив, до Львова. На головнім двірці очікував його невідомий мужчина, як виявилося пізніше, Березинський (що згинув у Городку. — Прим. Ред.).

Незнайомий завів свідка до свойого мешкання. Там було кілька осіб, між іншими Білас і Данилишин. Свідкові доручено вернутись до Станиславова й переказати Ясінському, що має ставитись у Львові, бо „готується якась робота". Ясінський відповів, що не хоче до нічого встрявати і що не поїде.

Свідок повернувся до Львова й на стації знову стрінув Березинського, який завів його до своєї хати.

Там стрінув свідок, між іншими особами, також „Максима", який показував зібраним плян почти в Городку й виразно говорив про напад. Визначив поодиноким приявним функції, що мали сповняти підчас нападу. Там роздано зброю і маски.

Учасники виїхали до Городка. Переночували в стодолі. Чергового дня, в пополудневих годинах, прийшов Березинський і викликав усіх зі стодоли. Поділив зібраних на дві ґрупи і всі пішли в напрямі почти.

Свідок мав доручення стояти на коридорі. На свисток вибігли всі з почтового будинку. Втікаючи вбік ліса, поділили гроші. Скільки взяли, свідок не пригадує собі. Йому відоме лиш те, що його група дістала 900 злотих, які пізніше знайдено в траві.

В слідстві показували свідкові знимку Лебедя, в якій дошукався свідок подібности до того „Максима", що в мешканні Березинського представив плян нападу на почту, хоч на знимці осібняк мав вуса.

На візвання предсідника, чи пізнає серед підсудних того „Максима", свідок, вказуючи на Лебедя, каже що той є подібний до „Максима".

На внесок прок. Желєнського, суд показує свідкові знимку Лебедя, яку показували в слідстві.

Тоді на внесок прокуратора суд стверджує, що свідок, кількакратно переслухуваний у тій справі, з цілою рішучістю пізнав у Лебеді „Максима".

Суд велить Лебедеві встати, після чого Жураківський, приглядаючись йому, говорить, що Лебедь подібний до „Максима":

На запит прокуратора подає свідок, що його зізнання, зложені на наглім суді, не у всіх подробицях були правдиві. Тоді йшло свідкові про те, щоб видістатися зпід наглого суду. Колиж іде про його зізнання в справі „Максима", то вони були правдиві. В 3 чи 4 дні після нападу в Городку, йдучи з одним учасником того нападу, зустрінув у Львові „Максима", який сказав свідкові, щоб вертався до Станиславова, де безпечніше, ніж у Львові.

В нападі з його ґрупи брали участь: Білас, Данилишин, Максимів і Березинський. З часописів довідався свідок, що Березинський і Старик згинули підчас нападу.

На внесок прокуратора відчитує суд зізнання Жураківського на наглім суді, а це з уваги на те, що є недокладности в теперішніх зізнаннях свідка.

На цьому відложено розправу до вівтірка, до год. 10-тої рано.

ЗІЗНАННЯ ПОЛІЦИЙНИХ АҐЕНТІВ.

Переслухують дальших свідків. На перший вогонь пішов **Адам Чижевич,** постерунковий слідчої служби в Кракові. Він перепроваджував нагляд над підозрілими в діяльності ОУН у Кракові, а частинно у Львові.

Тому, що свідок не пригадує собі сьогодні докладно перебігу своєї обсервації, суд рішив відчитати його зізнання, зложені в слідстві.

З тих зізнань виходить, що свідок упродовж кількох місяців 1933 і 1934 рр. слідкував за деякими діячами ОУН, котрі мешкали в Кракові. Особливо поцікавився свідок підс. Климишином і Карпинцем.

Дня 30. травня 1934 р. завважав свідок, що до мешкання Карпинця прийшов Климишин і ще якийсь осібняк у зеленкавому плащі. Цей осібняк мав шкіряну течку. Як виявилось опісля, це був підс. Лебедь. Він залишився на цілий день у мешканні Карпинця, звідкіля вийшов щойно біля півночі й подався в напрямі двірця.

Потім зложив свідок дуже обширні зізнання, що дотичили перевозу нелеґальщини ОУН. Тим перевозом від довшого часу займався підс. Климишин. Транспорти привозив Климишин із Чехословаччини — з чеського Тешина.

Свідок устійнив, що Климишин є в постійному звязку з Карпинцем, а обидва вони контактувалися з іншими діячами ОУН, між іншими з Івасиком, Спольським, Бандерою, А. Чеменинською, Стецьком і Медвецькою.

Свідок обширно говорив про перевіз нелеґальщини й вибухових матеріялів з Кракова до Львова. Перевозив Івасик, якого в часі одного такого перевозу арештовано на одній з вулиць Львова.

Зізнання Чижевича дотичать теж закупна хемікалій, що його робили підс. Карпинець і Климишин для лябораторії, яку влаштовано в мешканні Карпинця.

Дня 19. червня 1934 р. перевів свідок разом з іншими поліційними функціонарями ревізію в Карпинця. Тоді знайдено там значну скількість хемікалій, лябораторійного приладдя і т. п. Знайдено теж останки бляхи, ідентичної з тою, з якої споряджено варшавську бомбу, кинену Мацейком підчас погоні.

Предсідник заряджує обідову перерву, після якої свідок Чижевич зізнає дальше.

Свідок потвердив усі свої зізнання, зложені ним у слідстві.

На запит предсідника, чи пізнає зпосеред обвинувачених тих, за якими наглядав, свідок вказує обидвох підсудних, себто Климишина й Карпинця.

На запит прок. Желєнського, чи між підсудними є той мужчина, якого свідок бачив 30. травня 1934 р. в Кракові, як гостя підсудного Карпинця, свідок стверджує, що тим гостем був підс. Лебедь.

На запит оборонця, д-ра Шлапака, свідок відповідає, що на підставі обсервацій устійнив, що в мешканню Карпинця була лябораторія. Карпинець мало куди виходив; в більшості сидів дома.

(Далі буде)

М. В. Дорошевич.

СОВІСТЬ

У давніх, дуже давніх часах, коли сторінки історії були ще незаписані, жили люди, яких лише тому вважали мудрцями, що їх дурниць ніде не записували.

Тоді то одної ночі прийшла на світ совість.

Природа відпочивала і мріяла. Мріяв струмок у місячному сяйві, мріяв шувар над берегом озера, дріжучі легесенько стебелинки трави й небо — мріяли теж.

Будучий метелик мріяв про це, як то він видістанеться з поволоки, цвіти мріяли про розцвітання та пахощі, соловейко про свої пісні, а зорі про будуччину.

Незапримічена ніким прийшла на світ совість.

У її великих незглиблених очах засвітили зорі свої таємні, далекі світла. Лице її було дивно сумне у блідому місячному світлі.

Мусіла жити як нічна птиця, бо в день люди не хотіли нічого знати про неї.

— Не маємо часу розмовляти з тобою, — говорили. — Глянь лише, скільки ми маємо роботи. Мусимо двигати бельки, товчи каміння. Мусимо боротися з усім, що моглоб загрожувати нашому життю.

Тому то совість кружляла по світі лише нічю.

Тихо-тихесенько входила до палат багачів і до ліпянок нуждарів.

Завзято будить сплячого:

Що ти вчора робив? — питалася тихо.

Пробуджений дивиться в палкі очі й питається переляканий:

— Чого хочеш від мене?... Не можу пригадати собі.

— Подумай.

Серце людини вдаряє сильніше, щораз скорше та нагальніше.

Пригадує собі події з попереднього дня, та не може вже вснути.

Безсонниця навіщає людей, вбогих і багатих; ніякий лікар, навіть найсильніша порція опію не може помогти.

Найбільший багач це Лі-Чань-Цу. Мав він більше грошей, більше землі та домів, ніж усі інші.

— Коли він такий багатий, мусить бути від нас мудріший — думали люди та звали його мудрцем.

Одначе й Лі-Чань-Цу нездужав на безсонницю...

У цілій провінції люди винні були йому гроші; всеньке життя гарували наче воли, щоби працею відробити свої довги. Так мудро уладив це Лі-Чань-Цу.

А як приловили якого бідака на гарячому вчинку крадежі, карали його так гостро та немилосердно, що іншим відхочувалося красти.

Та одної ночі, як і до Лі-Чань-Цу прийшла совість, він став призадумуватися:

— Чому мій довжник краде? — спитався.

І відповідав сам собі:

— Бо нічого не заробляє. Працює в мене ввесь день, щоби сплатити довг.

Засміявся мудрий Лі-Чань-Цу тай так сказав до себе:

— Я поступаю несправедливо, одначе право по мому боці.

Та вже не міг зазнати спокою.

А ті безсонні ночі довели вкінці до того, що одного дня сказав оповістити всім і кожному зокрема:

— Віддаю моїм довжникам гроші, землею та доми!

Та тоді члени його родини стали нарікати:

Безсонні ночі відібрали мудрій людині розум!

Лікарі потвердили це й усі думали лише, як увільнитися від совісти.

Тоді то жив у Нанкіні А-Пю-О, такий мудрий, що ніхто в усьому Китаю не міг рівнятися з ним.

Постановили в нього просити поради.

Післанці принесли йому дорогоцінні дарунки, поклонилися низько та зясували свою просьбу.

— Порадь що проти нашої безсонности!

А-Пю-О вислухав уважливо їх скарг, усміхнувся та сказав:

— Поможу вам... Совість не буде вже вас більше гризти!

Всі слухали цікаво.

— Створимо закони, — сказав мудрець. — Якжеж інакше може звичайний чоловік знати, що може робити, а чого йому не вільно. Випишемо на звоях, що дозволене, а що заборонене. Потім могтиме прийти собі совість. Як спитається:

— Що ти робив учора? — буде відповідь:

— Це, що дозволяють закони!

— Так — сказав вкінці А-Пю-О — будете могти знову спокійно спати.

Ввесь нарід зрадів дуже цією розвязкою.

А-Пю-О іменували найвищим суддею.

Коли повстав якийсь спір, обі сторони йшли до судді та просили:

— Заглянь у закони, хто з нас тут у праві?

І від того часу суддя рішав про справедливість, вину та кару.

Де лише зявилася совість, відправляли її з нічим.

Відверталися попросту на другий бік і спали далі спокійно.

Сумна совість закралась у спальню Лі-Чан Цу й пригадала йому, що він обіцяв.

— Я не маю права роздаровувати мого майна. В законах написано: „Майно кожного належить до нього та його потомків". Отже чи можу я змарнувати чуже майно, коли мої спадкоємці на це не годяться? Тоді з мене був би злодій і мене замкнули би в арешті. Тому остав мене в спокою! Замісць волочитися по краю, краще положися спати!

Від часу до часу совість пробувала ще будити людей.

— Ми поступаємо та живемо згідно з правними приписами, — відповідали їй усюди.

Вкінці прийшла до судді та спиталася:

— Чому ніхто не хоче слухати мене?

Мандарин засміявся:

— А навіщож є закони? Чи можливе, щоби люди тебе слухали та відповідно поводилися? Ти вносиш лише в їх душі заколот і ніхто з них не розуміє тебе. Бачиш, тут, на жовтому папері, виписані тушем усі закони.

А як совість порушила всевідучого А-Пю-О, мудрець обурився:

— Як смієш увіходити в чужу хату? Чи ти знаєш, що написано в книзі законів? „Хто закрадеться ніччю в чужу хату, а його схоплять, того вважають злодієм і карають вязницею.

— Я не приходжу до тебе, щоби тебе обікрасти... Я совість!

— Коли так, то ти повія!

„Коли чужа жінка входить ніччю до мужчини, її замикають у вязницю".

— Я не повія, — сказала на це совість.

— У книзі законів написано: „Хто не додержує законів, цей є проступником, якому грозить вязниця... „Гей! Люди! Звяжіть це сотворіння та замкніть навсе у вязницю!

Посіпаки найвищого судді збили совість до крови та замкнули її за решіткою.

Звідтам — не могла ніколи видістатися.

Відтоді не може вже більше до нікого підійти.

Тому теж забули зовсім про совість.

Лише часом якийсь звичайний чоловік, невдоволений присудом судді, скаже з гнівом:

— Ах, мандарине! Ти не маєш совісти!

Та тоді показують йому книги законів, у якій написано:

„Совість засуджена на вічну вязницю".

І тоді звичайненький чоловік відразу вспокоюється.

ВІДГОМІН ВАРШАВСЬКОГО ПРОЦЕСУ У ФРАНЦІЇ

(Надіслане з Парижа).

Кілька великих французьких щоденників, як „Ле Тем", „Ле Матін", „Ле Фіґаро", „Л'Ехо де Парі", „Ле Птіт Парізієн", мають у Варшаві своїх постійних кореспондентів, а тому здавалось нам, що ті щоденники будуть приносити довжезні статті про варшавський процес, будуть його реферувати згідно з актом обвинувачення. Здавалося, що Польща не пожаліє ґрошей на те, щоб іще один раз представити перед цілим світом українську визвольну боротьбу як засіб у чужих руках. Врешті до цього змушувало Польщу ще й те, що сама подія є виїмковим явищем в історії українсько-польської боротьби. Була Хмельниччина, була Гайдамаччина, були атентати на ріжних державних мужів, але все те було на „кресах". Варшава залишалась недіткненою.

Сталось інакше, сталось понад сподівання. Ні один із згаданих щоденників не поручив свойому кореспондентові бути присутнім на процесі. Повставало питання, які мотиви руководили французькою пресою, що вона не захотіла ще раз послужити Польщі. Питання це ставало ще гострішим, коли при кінці першого дня процесу французьке радіо проголошувало, що: **„У Варшаві розпочався процес проти 12 українських студентів та студенток, обвинувачених у вбивстві міністра Перацького. Підсудні мали би бути членами Організації Українських Націоналістів, яка вже від довгих років веде боротьбу за відновлення самостійности України. Підсудні відмовляються говорити по польськи. Їхня постава перед судом є горда, бадьора, хоча й не одному з них грозить велика кара".**

Тогож таки вечора приніс „Ле Тем", офіціоз французького міністерства закордонних справ, телеґрафічну інформацію, подану представником Аґенції Гавас, який є на процесі швидше в ролі офіційного спостерігача, як звичайного кореспондента. Зміст інформаційної телеґрами був майже тотожний з інформацією, подаваною через радіо. Рання французька преса повторила повністю зміст тої телеґрами.

По кількох днях мені довелось зустрінутися з одним французьким журналістом, який є журналістом виїмкових здібностей. Не тільки що знає досконало свою професію, але, як каже Стід, „вміє бути там, де всім вступ заборонений; вміє потягнути за язик ліпше, як десять слідчих суддів"...

Ця зустріч для мене була тим ціннішою, що він міг допомогти мені розвязати загадку про таке дивне становище французької преси. По коротких словах привіту і по кількох фразах про найновіші події у Франції та в світі він сам звів розмову на варшавський процес:

„Судять ваших „компатріотів", що? Читав я зміст акту обвинувачення, з якого справді довідався багато цікавих річей. Знаєте, дотепер у нас, французів, було те переконання, що українська боротьба не має поважного характеру. Але ми помилилися. Сам акт обвинуваення нас повчив. Чи знаєте щось про архів, який поляки дістали до своїх рук?"

„Мені надзвичайно приємно — почав я відповідь — довідатися про те, що французи міняють свій погляд на українську боротьбу. Але сам акт обвинувачення не має багато правди в собі і я не радив би брати його як джерело ваших інформацій про українську боротьбу".

„Маєте рацію — перебив мене француз. — Справді нам важко уловити, коли поляки говорять правду, а коли брешуть; але всеж таки злапали архів, з якого чимало довідалися".

„Мені здається, що якраз мало довідалися. Архів вашого міністерства війни не має военних плянів, ані не має для ворогів Франції такого значіння, як мають пляни ґенерального штабу. Здається мені, що матеріяли, які знаходяться в архівах вашого міністерства війни, мають уже тільки архівальне значіння, а більшість того, що в них списано, стало дійсністю, яка знана кожному, хто тільки тим цікавиться. Але от більше значіння має те, що недавно судили у вас майора армії за шпіонажу в користь чужої держави. Минулого року судили в Англії поручника англійської армії також за шпіонажу. Перед кількома роками засудили в чеській армії одного капітана за шпіонажу. В польській армії суджено за шпіонажу вже багато старшин та підстаршин. З усіх тих процесів виказується, що розвідці йшло про ріжні пляни, які відносяться до будучности, а не про архіви".

Цього мойого вияснення француз слухав з великою увагою.

„Може закуримо, сказав, виймаючи папіросницю. Потягнувши кілька разів диму, він почав продовжати розмову.

„Ви, українці, є завзятий народ. Поділили вас, як кажете, на чотири части, а всетаки ви боретеся за ваше визволення. Мав я недавно розмову з одним нашим дипльоматом на тему української проблеми. Казав мені, що це одна з найтяжчих проблем, але... „он лє верра" (але „побачимо").

„Бачите, цю проблєму ми були майже вповні розвязали в 1919 році. Антанта не захотіла визнати тої розвязки і знищила мир в Европі"...

„Я гадаю, перебив мене француз, що ваші вороги ведуть злу політику супроти вашого народу і тим допомагають вашій боротьбі".

„Ой, ні, пане, відповів я. Українська визвольна боротьба є такоюж, як боротьба кожного поневоленого народу, що змагає до повного визволення. Всякі піврішення його не задовольняють".

„Альор он лє верра"... (отже побачимо).

„Чи булиб ви такі ласкаві пояснити мені, чому французька преса так мало пише про варшавський процес?"

„Пише, скільки потрібно писати. Пише з симпатії до українців, неправда? Більше писати тепер годі, але гадаю, що й це для вас є цінне. „Альор же репете: ля кестіон украінієн е діфісіль а ресудр ме кан мем, он ле верра е пур са іль фо травейє"... (Отже повторюю: українська проблема є тяжкою до розвязання, але проте побачимо, а тому треба працювати).

Ми розійшлися біля півночі.

Нині процес іще не закінчений, але слова француза **„іль фо травейє"** залишаються назавжди в силі для всіх українців, які хочуть справді збудувати самостійну соборну Українську Державу.

О. Бойків.

„Це ви всьому винні — кричить шофер, що наїхав одного прохожого. — Я вже їжджу 10 літ". „Ну, я теж не початкуюючий — відповідає той скромно. — „Я ходжу вже, Богу дякувати, 55 літ".

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ.

ГАРТФОРД, КОНН.

Ювилей Союзового братства.

В суботу, дня 30. листопада, обходило братство св. Івана Хрестителя, від. 277 У. Н. Союза, 25-літній ювилей свого існування. Свято відбулося в галі Українського Горожанського Клюбу. Прибули майже всі члени зі своїми родинами.

Свято відкрив предсідник М. Курдина, розповівши з привітом і історію братства.

Головну промову виголосив п. Роман Слободян, головний касієр і фінансовий секретар У. Н. Союза. Бесідник представив початки нашої іміґрації й ті причини, які склалися на повстання У. Н. Союза. А потім представив теперішній стан і силу нашої дорогої орґанізації. Згадав теж за народніх працівників-піонірів, яких присутні пошанували повстанням з місць. Неодин з нас пригадав собі тоді свого померлого товариша.

Потім відбулася святочна вечеря, яка виглядала як вечеря одної великої родини. Підчас вечері забрав іще раз слово п. Слободян і згадав, що братство обходить ювилей у славнім місяці листопаді, коли то наш нарід у 1918 р. піднявся в Галичині до боротьби за свою волю. Візвав теж до збірки на інвалідів. Промовляв іще молодий студент Соколовський по анґлійськи, накликаючи старших і молодь вступати до українських орґанізацій, а в першу чергу до У. Н. Союза. Свято закінчено відспіванням національного гимну.

Збірка принесла $22.05, які вислано до Обєднання. Переводили збірку громадяни П. Курко і С. Куникевич. Жертвували: бр. св. Івана Хрестителя $5; по $1: С. Куникевич, П. Курко, П. Презимірський, С. Зілинка, С. Федірко, Г. Янушевський, Р. Слободян, М. Бойко, а по 50 ц.: М. Ярошевич, А. Данилюк, Ю. Бордзун. Дрібними зібрано $6.55.

П. Курко.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

СЕЙНТ КЛЕР, ПА.

На інвалідів і Рідну Школу.

З нагоди празника св. о. Николая відбулася в нашій громаді 22 грудня вечеря на дохід церкви, а при тім не забуто також і про Рідний Край. о. В. Гривнак представив зібраним положення нашого народу в старім краю, а зокрема згадав про тих, що боролися за Україну, а тепер є інвалідами та потребують помочі. На жаль мушу піднести, що в нас іще є кілька таких одиниць, які говорять, що їх старий край не обходить, та взагалі не люблять слухати бесід, в яких згадується про Україну та про український нарід. Але є і такі, що зі щирого серця жертвують, що можуть. Так було й тим разом. По промові о. В. Гривнака Анна Старовецька перевела збірку, яка принесла $9.65. Жертвували: о. В. Гривнак $1, а по 50 цнт.: І. Кош, дяковчитель Медвідь і Анна Старовецька. Решту зібрано дрібними датками. Гроші вислано через Обєднання, призначуючи $5 на інвалідів, а $4.65 на Рідну Школу.

А. Старовецька.

ВУСТЕР, МАСС.

Коляда на народні цілі.

Гром. Йосиф Зазуляк зложив коляду в сумі $10 на народні цілі та переслав ті гроші через Обєднання.

ПІТСБУРҐ, ПА.

На інвалідів.

З міжнароднього базару, який відбувся минулого місяця, Союз Українок переслав через Обєднання 7 на інвалідів. Окремо знов вислано $3 на передплату журналу „Нова Хата".

Марія Малевич.

ВІСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ

Найкращим віддзеркаленням того, що діється в Старім Краю, як поступає розвій національної свідомости в нашім селі, чим займається під цю пору наша інтеліґенція — це старокраєва преса. Перед нами річник „Жіночої долі" за 1935 рік, що її редаґує і видає бувша сенаторка, орґанізаторка жіноцтва, п. Олена Кисілевська. Майже в кожному числі зустрічаємо вістки про працю зорґанізованого жіноцтва на селі. З того вносимо, що мабуть уже в кожному нашому селі є „Союз Українок". Це потверджує і кожночасна світлина на першій сторінці „Жіночої Долі", яка завсіди представляє чи то виділ, чи більший гурт члениць зорґанізованого, переважно сільського жіноцтва. Коли пригадати собі відносини в нашім українськім селі перед війною, коли то жінка не важилася носа виставити за поріг своєї хати, то така активність теперішнього нашого сільського жіноцтва може тільки наповнити гордістю кожне українське серце. В минулім році читали ми в „Жіночій Долі" зворушливі описи нашого Богом і людьми забутого поліщука. Ми читали про те, з якою побожністю бере поліщук українську книжку до рук, розгортає її і дивується, трохи що не плаче, що вона українська, бо... йому казали: „О, тепер ніде не виходять українські книжки". Зворушлива є радість поліщука, коли він довідується, що там десь, у далекій Галичині, вийшла українська енциклопедія, Книга Знання. Він сам бідняк-ремісник-зарібник, але сердечно просить паню українку, що його відвідала, подбати у видавців енциклопедії за знижку для нього, бо він хоче її набути. А найбільше зворушливі питання отих поліщуків: „То ви українка?" Так питає він сенаторку Кисілевську. І тяжко йому зрозуміти, що можна бути сенатором і українцем водночас. Описи Полісся це тільки доказ, що розбуджена сама від себе народня свідомість росте й розвивається навіть там, де, здавалосяб, люди забули по свойому говорити.

Коли ми вже при „Жіночій Долі", то слід би ближче придивитися цій ґазеті та її праці. Мабуть це одинока українська ґазета з таким широким всеукраїнським громадським підложжям і з таким тактом. „Жіноча Доля" ніколи за одинацять літ свойого існування не напала на нікого брудною лайкою, ніколи не вишукувала брудних справ серед нашого суспільства, чи поодиноких осіб, і не видвигала їх на світло денне.

Кожну справу завсіди розглядає вона під кутом користи для української справи. Як треба, як вийде це на добро українській справі, то згадує ту чи іншу подію; як же ця згадка може пошкодити українському імени, то краще змовчати її.

На першій сторінці „Жіночої Долі" стоїть „часопис для українського жіноцтва", а ми подалиб іще від себе: для „всього українського жіноцтва". І справді, кожна жінка, коли вона тільки українка, знайде щось цікаве для себе. Суспільна робітниця знайде для себе цінні поради на теми орґанізаційні. Жінка, що цікавиться літературою, знайде в „Ж. Д." на 1936 рік цікаву повість молодої письменниці, що їй літературні критики ворожать поважну письменницьку карієру. Жінка, що шукає міжнародніх жіночих взаємин, знайде багато цікавого для себе у відділі, що його веде проф. Омельченкова. Молода мама, особливо така, що не має коло себе своєї мами і стоїть безрадна перед вихованням власної дитини, знайде для себе цінні поради в „Ж. Д." з цеї ділянки. Жінка, що любить ручні робітки, знайде в „Ж. Д." взори для своєї праці. Молода господиня багато скористає з „Кутика господині". Навіть не зовсім щаслива у своїм подружжі жінка знайде для себе розраду і пораду в рубриці „Шлях до щастя вдома". Річна передплата $2. Ціна ця робить „Ж. Д." приступною для кожної українки за морем. За доплату пів доляра можна ще одержувати або господарську ґазетку „Жіноча Воля", або журнал для старшої молоді „Світ Молоді".

Адреса всіх часописів: "Žinocza Dola", Kołomyja, ul. Zamkowa 37, East Galicia, Poland, Europe.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК!

Дорогі, близькі серцю, хоч такі далекі віддаллю, Товаришки й Сестри за морем!

Ми, українські дівчата, українські молоді громадянки, згуртовані при нашім журналі „Світ Молоді", простягаємо до вас через кордони й моря руки й кличемо: хочемо познайомитися з вами, товаришки! Хочемо зєднатися з вами і з усіми молодими українками поза межами нашої дорогої Батьківщини водно; хочемо придивитися ближче одна одній, хочемо знайти одну спільну мову й одно спільне бажання чину, бож діти ми одного народу, бож, як перед нами так і перед вами, ті самі національні обовязки, ті самі завдання. Відізвіться, сестри, гуртом і кожна зокрема. Наша адреса: "Swit Molodi", Kołomyja, ul. Zamkowa 37, East Galicia, Poland, Europe.

Перекажіть про наш журнал своїм знайомим і скажіть їм, що за один доляр висилатимемо їм журнал цілий рік. Ждемо вістки! Віримо, глибоко віримо, що вона небавом надійде від вас.

Гаразд!

За ред. „Світу Молоді":

Ірина Вільде.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 29. грудня помер наглою смертю **Іван Добранський,** член бр. св. Кирила і Методія, відділ 86 У. Н. Союза в Олифанті, Па.

Покійний прожив 59 років, походив зі села Уліч, повіт Березів, Галичина. До У. Н. Союза вступив у 1923 році. Був наскрізь ідейною людиною, відданою народній справі. Завжди перший жертвував якнайбільше на народні потреби і заохочував інших до жертвенности. Всі братства і товариства в Олифанті і з околиць вшанували його память тим, що, не зважаючи на студінь, узяли участь дня 1. січня у поході з дому жалоби аж до церкви св. Кирила і Методія, де о. І. Ортинський відправив Службу Божу з панахидою, а потім виголосив прощальну проповідь.

Покійний лишив по першій жінці, що померла в краю, найстаршого сина Івана, дочку Марію і сина Миколу, що живе тут в Америці.

Покійний одружився вдруге тут, в Америці, з вдовою Марією, з котрою прожив 20 років. Вона мала двоє дітей по першім мужу. Для всіх них Покійний був добрим батьком.

Хай земля буде Йому пером.

Секретар.

УКРАЇНСЬКЕ ЗАПОМОГОВЕ ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР
відділ 361 Українського Народного Союза в Ню Йорку, Н. Й.
РІЧНЕ СПРАВОЗДАННЯ.

ПРИХОДИ:

Перенос готівки з року 1934 в сумі		$ 357.73
За статути і відзнаки Товариства Дністер		41.25
Вкладки до Тов. Дністер, а іменно: Фонд запомоговий	$1,582.30	
Фонд посмертний	884.50	
Фонд резеровий	255.30	2,722.10
Вкладки до У. Н. Союза: За повноліт. членів	$10,228.85	
До Мол. Департаменту	560.25	10,789.10
За тікети з підприємств Товариства Дністер		3,744.14
Триквартальний процент від готівки в банку		75.52
Зворот позичок від членів		9.00
Нагорода від У. Н. Союза за організування нових членів		100.00
За розмет лікаря Товариства		615.05
Вибрано з банку готівки в сумі		500.00
За випозичення книжок бібліотеки	$2.30	
Жертва на бібліотеку В. Озарищець	5.00	7.30
Збірка на Рідну Школу в Галичині з коляди і пушок		48.96
Добродійна жертва для хорого члена		12.50
За Календарі У. Н. Союза		10.10
За тікети з Ювилейного Свята У. Н Союза		80
За фотографії від членів		25.00
Спродаж книжок Турянського		8.00
За тікети з Свята Першого Листопада, Центр. Комітет		22.00
За тікети з передвиборчої кампанії Стефана Яреми		30.50
Загальний прихід за рік 1935 в сумі		$19,179.05

РОЗХОДИ:

Виплачено бенефіт членам		$ 1,714.00
Розмет до У. Н. Союза: За повнолітніх членів	$11,673.10	
За Молодечий Департамент	545.30	12,218.40
Відсотки від Мол. Департаменту		59.20
Обслуга лікарська для членів, д-р Ю. Андрейко		578.00
Добродійна жертва для члена Йосифа Катульки		49.75
Розходи з підприємств Товариства		2,139.87
Розходи Товариства, себто конечні видатки		188.97
Виплачено за тікети з чужих підприємств		179.70
ворот позичок на другий морґедж в Н. Домі		225.00
Процент від позичок		66.00
Бонд уряду Товариства Дністер		35.00
Кореспонденція рек. секретаря		61.50
Друки Товариства Дністер		153.02
За уладження фотографії для членів		80.00
Добровільні жертви на Рідний Край		42.26
Річна вкладка до Центрального Комітету		5.00
Платня уряду за 1935 рік		300.00
Загольного розходу за 1935 рік в сумі		$18,095.67

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН КАСИ ТОВАРИСТВА ДНІСТЕР
відділу 361 У. Н. Союза в Ню Йорку.

Готівка в Метрополітан Банк	$ 2,817.76
Готівка на чек акавнт, Чес ешенел Банк	835.24
Готівка в касі	172.64
На шерах Земельного Банку у Львові	350.00
На шерах в Народнім Домі в Ню Йорку	1,830.00
Другий морґедж в Народнім Домі в Ню Йорку	2,100.00
Інвентар і бібліотека Товариства	1,500.00
Довг на членах за вкладки	1,631.08
Довг в бувшого касієра Тов. Вільні Козаки міста Львова	186.75
Позичка на членах	62.65
Разом	$11,486.12

ЗА УРЯД ТОВ. ДНІСТЕР, ВІД. 361 У. Н. СОЮЗА В НЮ ЙОРКУ:

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Михайло Никифорчин
Василь Вінтоняк
Микола Шуст

У Р Я Д:
Ілія Гузар, предсідник
Дмитро Костишин, рек. секр.
Михайло Боднар, фін. секр.
Андрій Свитак, касієр

НОВИЙ УРЯД НА 1936 РІК ТАКИЙ:

Ілія Гузар, предсідник; Максим Савіцький, 1-шей заступник; Онуфрій Баляс, 2-гий заступник; Дмитро Костишин, рек. секр.; Михайло Боднар, фін. секр.; Андрій Свитак, касієр; Василь Вавіцький, заступник. Тростіси: Василь Кет, Григорій Прийма, Михайло Александер. Контроля книжок: Михайло Никифорчин, предс.; Микола Левкович, сек.; Микола Добрянський, член. Опікуни хорих: Петро Свистун, предс.; Василь Артус, Тимотей Пригода, Михайло Притула, Павло Коваль, Петро Соколовський, Теодор Гулька, Марія Шевчук, члени. Бібліотекарі: Іван Галичин, Стефан Ковальчук, Іван Перчишин. Хорунжі: Іван Зборовський, Вас. Бучинський.

Отсим подаємо до відома членам Тов. Дністер, що наступні збори відбудуться в цю суботу, 11. січня, в сали У. Н. Дому, 217-219 Іст 6-та вул. в Ню Йорку, точно в годині 8-мій ввечір. Зогляду на це, що є важні справи до полагодження, приявність кождого члена є побажана. Між іншим подаємо до відома всьому членству Тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союза, що жадних вкладок не будемо принимати в офісі, але кожда вкладка мусить бути заплачена на чергових зборах.

За уряд Відділу 361 У. Н. Союза: **Михайло Боднар,** фін. секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ЧУЖИНЦІ ВЧАТЬ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИКА ПАТРІОТИЗМУ
(Лист з Франції).

Коячись, як Франція була в біді, як треба було їй відбудовувати свої знищені війною области, тоді спроваджувала до себе чужих робітників. Поїхало туди багато й наших людей у роках 1923—1929. Але як тільки Франція трохи відбудувалась і як до неї теж заглянула кріза, а сталося це в 1930 р., тоді Французи почали безоглядно викидати наших робітників, щоб дати працю своїм.

Тяжка й незавидна доля нашого робітника-еміґранта, що поїхав добувати кусок хліба на чужину, але рівночасно добра це, хоч і тверда житева школа для нього. Вчиться він там, як у світі жити, набирає фахового знання, культури й оглади, та найважніше те, що на прикладі чужинців вчиться любити свою власну Батьківщину.

От хочаб французький робітник. Він на словах ніби дуже лівий, ніби великий інтернаціоналіст, але гарячо любить свою Батьківщину — Францію й не дасть нікому на неї злого слова сказати. Коли викидано наших робітників, то ніхто з французьких робітників за них не упімнувся; мало того: ті робітники ще тішаться з того, що їхня держава дбає про них і старається їм зробити вільне місце для праці. От що це значить для робітника своя національна держава.

А наш український робітник довго давав себе опянювати жидівсько-большевицьким дурманом, який старався вщепити в нього нехіть, а то навіть погорду до власної Батьківщини, до власного народу і його держави, яку він недавно старався будувати. Ще й тепер стараються тут у Франції вщіплювати жидівсько-большевицькі аґітатори, цю отрую. Од недавно був я свідком, як на однім паризькім двірці жидки впихали нашим людям, що відїжджали примусово до краю, большевицькі летючки, що славословили большевицький рай, а опоганювали все наше. Знаю теж, що в Парижі жидівочки розносять по хатах большевицькі летючки й роздають їх нашим робітникам. Тільки тепер наш робітник, перейшовши серед чужинців добру школу патріотизму, жене від себе геть усяких жидівсько-большевицьких аґітаторів і сам горнеться під національний прапор, бо там враз з усіми іншими українськими станами є його місце. — („Хліборобський Шлях").

Д. Підкович.

— Знаєте, апні, я свого сина думаю вчити на маляря.

— А що — він виказує в тім напрямі якісь здібності?

— Очевидно! Він потрапить три дні не їсти.

ДИВА ПРИРОДИ

В тропікальних (горячих) краях ростуть ростини, які черпають свою поживу частинно з землі, а головно з цього, що самі сполюють. Їх листя є в формі ложки, якої краї мають гострі шпильки, а середина листка є виложена солодкавою масою з сильним запахом. Зваблені цим запахом, комахи сідають на листок. В однім моменті краї листка замикаються і увязнюють комаху. Стиснена шпильками комаха гине, а ростина ця втягає в себе соки з комахи і цим живиться. По кількох днях листок відчиняється і викидає це, що з комахи осталось, а це крила і шкіру. На острові Мадаґаскарі є великі дерева цеї самої породи, які живляться звірятами, а навіть людьми, що необережно зближаться до нього. Коли яке звіря або чоловік діткнеться гиляк цього дерева, всі гиляки зґинаються зі скорістю блискавки в сторону жертви і опоясують її зі всіх сторін. Гиляки ці мають на собі ссавки, якими висисають всі соки з чоловіка чи звіряти, що його зловили, а по кількох тижнях відчиняються і викидають голий кістяк. Під кождим таким деревом можна видіти кістяки козлів, лисів, а часом людські кістяки. Це людоїдне дерево не перебирає. Все, що попадеться в його обійми, воно схопить. Навкола нього нема ні одного дерева ні трави — все воно виїло. Коли наставити йому камінь, то воно і його вхопить і щойно по 12 годинах відкине. До мясоїдних сотворінь належить також чоловік. Для його орґанізму потрібне мясо. Але чоловік, обдарений розумом, не буде коштувати 12 годин камінь, заки його відкине як непоживний. Він навіть у мясі перебирає. Це є головною причиною, чому свідомі люди, купуючи мясо, чи мясарські вироби, стараються дістати їх у найліпшій якості і тому купують їх лише в складі мяса і в робітні мясарських виробів П. Стасюка. (Огол.).

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член 86 від. У. Н. Союза в Олифанті, Па., складаю щиру подяку головним урядникам нашої орґанізації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $35, котрі мені стали великою помічю у моїм тяжкім положенню. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзові. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Петро Вольф.

Обережний.

Новий возний: — Якась пані хоче бачитися з паном директором.

— А гарна?

— Гарна.

Директор (десять хвилин опісля): — То на таку погань ви говорите „гарна"?!

Возний: — Я був обережний. Що я зробив би, колиб сказав, що погана, а пізніше виявилось би, що то жінка пана директора.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

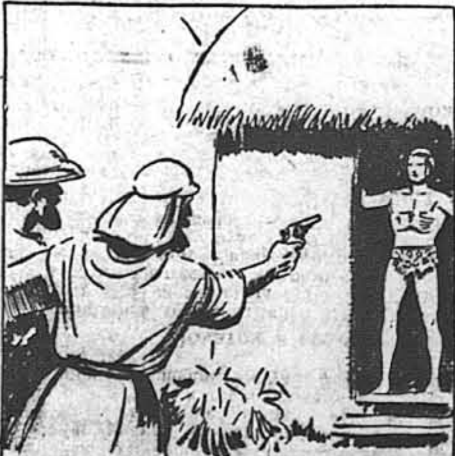
ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.
(70)

Як лев появився на скруті розколини, Джеремія Джовнс утратив свій звичайний спокій. Звір виглядав на багато більшого, як йому спершу здавалося. Проти нього його револьвер калібру 32 виглядав зовсім пустою зброєю.

Якби він тільки ранив звіря, то цей уже з ним покінчив би. Не було що іншого робити, як утікати. І він утікав далі у глибінь розколини. Тепер його обняв новий страх: що буде, як розколина скінчиться перед скалою?

...Тарзан був би багато радше ставав око в око з львом Джовнса, ніж з ворогами, що його оточили. Він міг би вбити льва голими руками, але був безборонний проти бандитів з пальною зброєю в руках.

Назір, головний гайдук Бориса Гарета, держав револьвер на висоті грудей Тарзана. Він дуже радо вбив би Тарзана, щоб цей уже більше не перешкаджав їхній торговлі рабами. Назір підсміхався злобно; потім його палець став поволі натискати на язик револьвера.